

Eksamen på Økonomistudiet vinter 2011-2012

Forvaltningsret

Kandidatfag

12. januar 2012

(3-timers prøve uden hjælpemidler.
Dog må følgende lovtekster, uden kommentarer, medbringes:
Grundloven, forvaltningsloven, offentlighedsloven
samt den kommunale styrelseslov)

Spørgsmål:

1. Gør rede for officialprincippets indhold og betydning for den danske offentlige forvaltning og for borgeren.
2. Giv en retlig analyse af sagen omtalt i Bilag A og Bilag B i lyset af officialprincippets og anden lovgivnings krav, herunder forvaltningsloven samt Persondataloven. (Inddrag Bilag C).
3. Diskutér hvorvidt den såkaldte ”skattesag” og dens håndtering (Bilag D) er omfattet af officialprincippet og giv en begrundet vurdering af, hvilke retlige konsekvenser, der kan blive tale om.

Bilag:

Bilag A:

Uddrag af Politiken onsdag den 12. oktober
Om COP 15-begivenheder,

Bilag B:

Uddrag af Politiken søndag den 16. oktober 2011

Bilag C:

Persondataloven i uddrag

Bilag D:

Uddrag af Berlingske Tidende onsdag den 16. november 2011

Juraeksperter langer ud efter politiets brug af oplysninger fra kriminalregisteret i civil sag om masseanholdelse ved klimakonferencen i 2009.

Flere af landets førende eksperter i strafferet og forvaltningsret kritiserer politiets omgang med personlige oplysninger fra kriminalregisteret i

FRANK HVILSOM

den verserende ankesag om erstatninger til deltagerne i den store demonstration under klimakonferencen i 2009. Her blev godt et tusinde mennesker frihedsberøvet efter politiets knibtangsmåne på Amagerbrogade i København.

»Jeg har svært ved at se, at det er i over-

ensstemmelse med reglerne, fordi kriminalregisteret er et efterforskningsregister, som ikke er beregnet til fremlæggelse offentligt. Heller ikke i retten«, siger professor i strafferet Lars Bo Langsted.

Københavns Politis masseanholdelse blev sidste år i byretten kendt ulovlig i et civilt søgsmål anlagt af 178 deltagere i demonstrationen, og sagsøgerne fik tildelt en forhøjet erstatning på grund af den nedværdigende behandling, som de blev udsat for. Den afgørelse har Københavns Politi anket til Østre Landsret, som mandag tog hul på sagen.

Men sagsøgernes advokater er fra sagens start røget op af stolen i harme over, at Københavns Politi har stået på hovedet i kriminalregisteret for at finde gamle sigtelser og mistanker på de frifundne demonstranter – og derpå sendt dem frem til landsretten som personsager.

Advokaterne kan nu hente opbakning fra juridiske eksperter i strafferet, persondatalovgivning og forvaltningsret.

Michael Gøtze, som er ekspert i forvaltningsret på Københavns Universitet, kalder brugen af oplysningerne fra kriminalregisteret et overraskende skridt og en usædvanlig måde at præsentere en sag på.

»Det er på kant med reglerne og en meget tvivlsom anvendelse«, siger han.

Københavns Politi har indtil videre ikke villet svare på spørgsmål i sagen. Det er

Rigspolitiet, som har myndigheden over kriminalregisteret, og ifølge Rigspolitiets hjemmeside skal de, der modtager oplysninger fra kriminalregisteret, behandle og opbevare oplysningerne fortroligt. De må ikke uberettiget videregives, og det kan straffes.

»Men umiddelbart vil jeg mene, at det falder ind under bestemmelserne, at man ikke må videregive oplysningerne til en almindelig civil sag«, siger Charlotte Bagger Tranberg, der forsker i persondataret.

Så man kan tale om videregivelse af fortrolige oplysninger i en civilretlig sag?

»Det vil jeg mene, når der ikke er tale om et lukket retsmøde. Alle vil kunne komme ind udefra og høre det, og pressen bliver ikke pålagt, at de ikke må videregive de her sager«, siger hun.

Forvaltningsretseksperter Michael Gøtze

Det er på kant med reglerne Michael Gøtze, ekspert i forvaltningsret

påpeger, at der skal være et sagligt formål, hvis politiet skal trække personfølsomme oplysninger ud af kriminalregisteret.

»Det skal være nødvendigt, og det kan man diskutere, om det er i en civil sag om erstatning. Det er svært at se, at oplysningerne er relevante for erstatningsvurderingen«, siger Michael Gøtze.

Ifølge advokaterne for godt halvdelen af de masseanholdte klager, Knud Foldschack og Christian Dahlager, består de fremlagte personsager udelukkende af nogle sigtelser samt nogle tilfælde, hvor personer er antrufne i forbindelse med demonstrationer. Fremlæggelsen indeholder ingen domme, og det får de juridiske eksperter til at sætte spørgsmålstegn ved det saglige formål med fremlæggelsen.

»At man bliver sigtet af politiet, er jo ikke det samme som, at man er skyldig. En sigtelse er en beskyttelse af folk, og så er der nogle mekanismer, der træder i kraft. Og så er det nu engang sådan herhjemme, at man er uskyldig, indtil det modsatte er bevist«, siger Lars Bo Langsted fra Aalborg Universitetscenter.

Kammeradvokat Sune Fugleholm, som repræsenterer Københavns Politi i ankesagen, sagde mandag, at personsagerne skal vise, at klagerne ikke er uskyldige og før har vist sig parate til at overtræde regler.

Bilag B:

Uddrag af Politiken søndag den 16. oktober 2011

Politiet finder hjemmel i dataloven til at videregive personfølsomme oplysninger.

FRANK HVILSOM

Når politiet fremlægger de mange ringbind med personfølsomme oplysninger fra kriminalregistre i ind- og udland i sagen om masseanholdelsen under klimakonferencen i København 2009, sker det med hjemmel i persondataloven.

»Det er persondataloven, der regulerer spørgsmålet, og det er i den forbindelse afgørende, om oplysningerne er nødvendige for sagen, og det mener vi«, siger politiadvokat Anders Dorph fra Københavns Politi.

Derfor har politiets COP 15-efterforskning gennemtrawlet myndighedernes sagsregistre i Danmark samt hos politimyndigheder i 34 andre lande, hvor de frihedsberøvede kommer fra.

Men Charlotte Bagger Tranberg, der forsker i persondataret ved Aalborg Universitetscenter, har mere end svært ved at få øje på politiets hjemmel.

»Det har jeg meget svært ved. For uanset om det er kriminalregisteret eller deres eget sagssystem, er formålet med registeret, at politiet kun kan anvende de her oplysninger, når de behandler sager som en politimyndighed og ikke, når de er parter i en civil sag«, siger hun.

Sagen i Østre Landsret er en civilretlig sag, som Københavns Politi har anket fra byretten, hvor 178 personer havde søgt politiet for uberettiget anholdelse.

»Politiet er en helt almindelig part i sagen, og det betyder, at politiet kan ikke bruge de registre, som de ellers har adgang til, når de efterforsker sager«, siger hun.

Man kan sammenligne med en ansat i en socialforvaltning, som også bliver part i en civil sag eksempelvis mod sin nabo, forklarer hun.

»Så ved han, fordi han er i socialforvaltningen, at den pågældende også har en sag om socialt bedrageri, men han kan ikke fremlægge den viden i retten, fordi det har ikke noget med sagen at gøre«.

Derfor er der tale om et klart regelbrud, mener forskeren.

»Den videregivelse af oplysninger, de foretager, er ikke i overensstemmelse med loven. Det er afgørende, at formålet med registrene er efterforskning, og når anvendelsen ikke ligger inden for det formål, må man ikke bruge oplysningerne«, siger Charlotte Bagger Tranberg.

Københavns Politi afventer nu Østre Landsrets afgørelse.

Politiet kan ikke bruge de registre Charlotte Bagger Tranberg, forsker i persondataret

Bilag C: Persondataloven i uddrag

§ 7. Der må ikke behandles oplysninger om racemæssig eller etnisk baggrund, politisk, religiøs eller filosofisk overbevisning, fagforeningsmæssige tilhørsforhold og oplysninger om helbredsmæssige og seksuelle forhold.

Stk. 2.

Bestemmelsen i stk. 1 finder ikke anvendelse, hvis

- 1) den registrerede har givet sit udtrykkelige samtykke til en sådan behandling,
- 2) behandlingen er nødvendig for at beskytte den registreredes eller en anden persons vitale interesser i tilfælde, hvor den pågældende ikke fysisk eller juridisk er i stand til at give sit samtykke,
- 3) behandlingen vedrører oplysninger, som er blevet offentliggjort af den registrerede, eller
- 4) behandlingen er nødvendig for, at et retskrav kan fastlægges, gøres gældende eller forsvares.

§ 8. For den offentlige forvaltning må der ikke behandles oplysninger om strafbare forhold, væsentlige sociale problemer og andre rent private forhold end de i § 7, stk. 1, nævnte, medmindre det er nødvendigt for varetagelsen af myndighedens opgaver.

Stk. 2.

De i stk. 1 nævnte oplysninger må ikke videregives. Videregivelse kan dog ske, hvis

- 1) den registrerede har givet sit udtrykkelige samtykke til videregivelsen,
- 2) videregivelsen sker til varetagelse af private eller offentlige interesser, der klart overstiger hensynet til de interesser, der begrunder hemmeligholdelse, herunder hensynet til den, oplysningen angår,
- 3) videregivelsen er nødvendig for udførelsen af en myndigheds virksomhed eller påkrævet for en afgørelse, som myndigheden skal træffe, eller
- 4) videregivelsen er nødvendig for udførelsen af en persons eller virksomheds opgaver for det offentlige.

Stk. 3.

Forvaltningsmyndigheder, der udfører opgaver inden for det sociale område, må kun videregive de i stk. 1 nævnte oplysninger og de oplysninger, der er nævnt i § 7, stk. 1, hvis betingelserne i stk. 2, nr. 1 eller 2, er opfyldt, eller hvis videregivelsen er et nødvendigt led i sagens behandling eller nødvendig for, at en myndighed kan gennemføre tilsyns- eller kontrolopgaver.

Bilag D:

Uddrag af Berlingske Tidende onsdag den 16. november 2011

Troels Lund Poulsen var skatteminister i 2010 i den periode, da hans daværende højre hånd, Peter Loft, er under beskyldning for på ureglementeret vis at have blandet sig i Thorningsskattesag.

»Jeg kan kun sige, at hvad angår Helle Thorning-Schmidts skattesag, og det der måtte være sket i den, det kan jeg ikke kommentere på, for jeg har tavshedspligt i alle de elementer, som den sag indeholder,« siger Troels Lund Poulsen.

Men begrundelsen holder ikke, fastslår flere jurapraktikere. De oplysninger, som Lund Poulsen bedes fremlægge, er slet ikke omfattet af tavshedspligt, påpeger de.

Troels Lund Poulsen, hvem har sagt til dig, at du har tavshedspligt?

»Det er sådan, at når man er skatteminister, så har man tavshedspligt i forhold til personer og virksomheder, og hvis man begynder at kommentere på enkelte brudstykker i forhold til en person, så er man inde og antaste den tavshedspligt, man har, og jeg ønsker slet ikke at nærme mig det punkt.«

Men der er vel nogle ting, som du godt kan sige uden at referere personfølsomme oplysninger. Var du eksempelvis vidende om Peter Lofts ageren i sagen?

»Jamen, det hænger sammen med sagen. Jeg kan bare sige, at jeg kan ikke kommentere på sagen, for sagen er ikke offentlig. Så snart sagen er offentlig, så stiller det mig i en langt friere rolle.«

Af Mette Dahlggaard //meda@berlingske.dk
og Chris Kjær Jessen // chje@berlingske.dk

Der er ikke nødvendigvis noget forkert i, at Skatteministeriets departementschef, Peter Loft, har holdt hyppige møder med Skat København, da afdelingen afgjorde Thorning/Kinnocks skattesag i sensommeren 2010. Det siger en tidligere departementschef og ekspert i forvaltningsret.

»Når man får en sag af de her dimensioner, så er det efter min mening øverste chefs pligt at sikre sig, at sagen bliver behandlet på bedst mulig måde. Det er med til at sikre, at al specialviden fra ministeriet kommer ind som beslutningsgrundlag, og så lang tid afgørelsen ligger i styrelsen, er der intet at komme efter,« siger tidligere departementschef i Økonomi- og Erhvervsministeriet Jørgen Rosted.

Der er blevet sået tvivl om Peter Lofts rolle i Thorning/Kinnocks personlige skattesag, efter at det er kommet frem, at departementschefen har holdt i alt fem møder med Skattecenter København op til afgørelsen i sagen. Ifølge loven må ministeriet ikke blande sig i konkrete sager, og i august 2010 udtalte Peter Loft til Politiken, at der var »vandtætte skotter« mellem departementet og Skattecente-

ret. Det viste sig senere, at han allerede på det tidspunkt havde afholdt to møder med Skattecenter København om Thorning/Kinnocks skattesag. Endelig skulle Loft ifølge Politiken have forsøgt at få et særligt afsnit med personlige oplysninger om statsministerparret ind i afgørelsen. Afsnittet blev ifølge avisen forkastet af Skattecenter København.

En meget smal sti

Professor i forvaltningsret ved Københavns Universitet Michael Gøtze hæfter sig ved, at Peter Loft har bevæget sig på en »meget smal sti« ved at holde sig orienteret i sagen. Men vi mangler afgørende oplysninger i sagen for at kunne fælde en dom over Peter Loft:

»Det kan være alt fra en storm i et glas vand til en halv tamilsag. Det kommer meget an på, hvad der har stået i det her papir, som Peter Loft efter sigende har haft med i tasken. Lad os sige, at der ikke har stået noget særligt interessant, så er det ikke ulovligt at holde de her møder med Skat København. Men departementschefen bevæger sig på en smal sti, for selv om han godt må følge sagen, så må han ikke påvirke den konkrete afgørelse.«